

Jakub Mikurda

“Somewhere, Over the Rainbow” – utopi(a) i psychoanaliza

[résumé]

W tekście chciałbym zaproponować psychoanalityczne ujęcie utopii jako fantazji, fantazji miejsca i czasu, które obiecują podmiotowi dostęp do obiektu pragnienia, a także skomentować tezy Fredrica Jamesona wyłożone w książce *Archeologies of the Future. A Desire Called Utopia and Other Science-Fictions*.

Wykorzystując Lacanowskie rozważania na temat pragnienia, popędu i obiektu (a także prace jego współczesnych komentatorów – Slavoj Žižka, Joan Copjec i Ernesto Laclaua) zamierzam pokazać dwa różne sposoby myślenia o utopii społecznej (jako „społeczeństwie, które istnieje”) – zgodne z logiką pragnienia (która ostatecznej satysfakcji upatruje w realizacji utopijnego celu, co odpowiada radykalnej polityce emancypacyjnej) i zgodne z logiką popędu (w której satysfakcja – częściowa – wynika z ciągłego „krażenia” wokół utopii jako niemożliwego, choć koniecznego punktu odniesienia – ruchu właściwego polityce demokratycznej).